

ЗВІТ
про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Відомості про освітню програму, що акредитується

Реєстраційний номер акредитаційної справи	341
Назва ЗВО (ВСП ЗВО)	Державний вищий навчальний заклад "Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника"
ID ОП у ЄДЕБО	13539
Назва ОП, рівень вищої освіти, галузь знань і спеціальність	Прикладна економіка
Посилання на відомості про самооцінювання ОП	Место для ввода текста.

Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Керівник експертної групи	Кобець Віталій Миколайович
Члени експертної групи	Глушчевський В'ячеслав Валентинович, Різник Вячеслав Володимирович, Цирканюк Діана Андріївна
Залучений представник роботодавців	Место для ввода текста.
Спостерігачі	Место для ввода текста.
Дати виїзду до ЗВО	20.11.2019-22.11.2019
Посилання на програму виїзду експертної групи до ЗВО	Место для ввода текста.
Дата надходження звіту до Національного агентства	Место для ввода текста.
Відомості щодо наявності зауважень ЗВО до звіту, посилання на них (за наявності)	Место для ввода текста.

1. Призначення звіту

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми (ОП), що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Акредитація ОП є процедурою зовнішнього забезпечення якості, основною метою якої є отримання достовірної інформації про якість освіти за певною ОП, а також надання порад із її удосконалення. Процедура акредитації передбачає самооцінювання ОП, її оцінювання експертною групою, включаючи відвідування ЗВО, та прийняття рішення щодо акредитації Національним агентством.

Процедура акредитації проводиться відповідно до Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 11 липня 2019 р. № 977, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 8 серпня 2019 р. за № 880/3385. Для обґрунтування аналізу та розуміння змісту критеріїв експерти також ураховують затвержені Національним агентством інструктивні документи.

Цей звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості ОП. Звіт призначений як безпосередньо для ЗВО, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і ЗВО. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

2. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми:

наявні

виявлення у поданих для акредитації документах недостовірних відомостей;

відмова ЗВО в допуску експертної групи до закладу вищої освіти під час виїзду на місце проведення експертизи, створення закладом вищої освіти перешкод для роботи експертної групи, інші протиправні або недобросовісні дії ЗВО, які унеможливили проведення акредитаційної експертизи;

встановлення на підставі поданих документів та/або під час виїзду до закладу вищої освіти достатніх підстав вважати, що освітній процес за освітньою програмою не здійснюється.

відсутні

Обґрунтування (не більше 3000 символів)

Место для ввода текста.

3. Резюме

У цьому розділі експерти викладають свої загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям акредитації, підсумок сильних сторін та позитивних практик, а також слабких сторін програми і рекомендацій з їх удосконалення. Резюме має у конденсованому вигляді відображати зміст звіту; читач повинен бути спроможним зрозуміти загальні висновки експертної групи, прочитавши цей розділ.

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям:

ОП «Прикладна економіка» має свій фокус, чітко сформульовані цілі програми, які відповідають місії та стратегії ЗВО, а їх реалізацію забезпечено загальноуніверситетськими, факультетськими та кафедральними ресурсами на достатньому для їх досягнення рівні. Цілі програми сформульовані на основі вивчення вітчизняного та зарубіжного досвіду та з урахуванням позицій стейкхолдерів. Проте, задля забезпечення задекларованого в ОП прикладного спрямування потребує більш активного застосування ІТ та Інтернет-технологій при викладанні дисциплін професійного циклу. Станом на 22.11.2019 ОП «Прикладна економіка» оновлено зі змінами, внесеними з урахуванням позиції стейкхолдерів, та затверджено рішенням Вченої ради університету (введено наказом ректора ПНУ від 15.11.2019 р. № 107/06-12-с). Зміст ОП «Прикладна економіка» відповідає предметній області спеціальності 051 Економіка. Структура ОП «Прикладна економіка» передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії магістерського рівня на основі Положення про порядок реалізації здобувачами вищої освіти ДВНЗ «Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника» права на вільний вибір навчальних дисциплін, Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». Процес реалізації ОП «Прикладна економіка» та освітньо-виховний процес в університеті (академнаставництво, студентське самоврядування, студентський простір Параграф, тематичні гуртки) спрямовано на формування та всебічний розвиток соціальних навичок здобувачів (soft skills). У зв'язку з цим, перспективним є розширення у структурі ОП міждисциплінарних компонентів у межах споріднених ОП і спеціальностей, що станом на 22.11.2019 р. не реалізується для ОП «Прикладна економіка». Відсутність затвердженого в межах університету документа, який регламентує процедури визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, не є недоліком у контексті ОП «Прикладна економіка» (ці процедури неявно регламентуються чинними Положеннями університету з урахуванням ст. 8 і ст. 34 Закону України «Про освіту»), адже на момент виїзної експертизи в університеті розроблено відповідне Положення, яке набуде чинності у найближчий час. В залежності від форм навчання виділяються різні методи навчання і форми оцінювання. Для денної і в більшій мірі для заочної форми навчання використовується система дистанційного навчання, розроблено та оцифровано хрестоматії та силабуси до кожної дисципліни ОП, які завантажено в систему на сайті <http://www.d-learn.pu.if.ua/>. Наявні силабуси з усіх навчальних дисциплін ОП «Прикладна економіка». Форми освітнього процесу включають усне опитування, письмові роботи, тестування, практична робота на комп'ютері. Останні три форми переважно застосовуються для студентів заочної форми навчання. Здобувачі ОП «Прикладна економіка» систематично беруть участь у конкурсах студентських наукових робіт. Інтернаціоналізація діяльності університету на інституційному рівні пов'язана із модернізацією вищої освіти з використанням інноваційних інструментів викладання

(<http://mopedproject.eu/ua/>) у рамках проекту програми ЄС ERASMUS+ MoPED. Викладачі кафедри беруть участь у міжнародних стажуваннях строком до трьох місяців. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів ОП «Прикладна економіка» є чіткими та зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачами результатів навчання для кожного освітнього компонента та заздалегідь оприлюднені на сайті факультету в розділі «студентам». В Університеті визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності (1. Положення про запобігання академічному плагіату, 2. Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» 3. Кодекс честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»). ЗВО популяризує академічну доброчесність та використовує відповідні технологічні рішення (Unicheck (<https://unicheck.com/>) та Plagiat.pl (<https://plagiat.pl>) та автоматизовану платформу D-Learn. Академічна та професійна кваліфікація викладачів, що відповідає спеціальності та ОП, забезпечує досягнення поставлених цілей в ОП з прикладної економіки. Створена на інституційному рівні система стимулів з ключовими показниками діяльності сприяє розвитку викладацької майстерності, забезпечує врахування думки здобувачів вищої освіти в процесі конкурсного відбору викладачів кафедри та мінімізує конфлікт інтересів шляхом розподілу викладачів, що мають родинні зв'язки, за різними структурними підрозділами. Випускники бажають співпрацювати з кафедрою та ділитися досвідом зі здобувачами. "Путівник студента", доступ до комп'ютерних лабораторій CISCO, бібліотека з 14 читальними залами, оцифровані хрестоматії по дисциплінам, умови для навчання здобувачів з особливими освітніми потребами, робота студентського сенату і профкому сприяє навчанню і довірі до керівництва ЗВО при потенційному виникненню конфліктних питань. Діяльність Відділу виховної та психолого-педагогічної роботи спрямовано на попередження конфліктних ситуацій шляхом проведення просвітницької роботи зі здобувачами вищої освіти.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик:

Прикладна спрямованість ОП «Прикладна економіка» та її фокус на міждисциплінарність при підготовці здобувачів. Врахування вітчизняного та зарубіжного досвіду. Освітньо-професійна програма «Прикладна економіка» за другим (магістерським) рівнем має чіткі цілі, які відповідають місії та стратегії ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». Форми і методи викладання відповідають заявленим цілям ОП. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін (стейкхолдерів) і є затребуваною та конкурентною на ринку освітніх послуг Прикарпаття. ОП «Прикладна економіка» має певні ознаки міждисциплінарності, що інтегрують різні економічні напрямки на макро-, мезо – та мікрорівнях - це є її конкурентною перевагою. ОП «Прикладна економіка» побудовано за принципом студентоцентрованого навчання. Індивідуальна освітня траєкторія здобувача релевантно корелює з матрицею формування програмних результатів ОП. Існує чітка та релевантна процедура вибору здобувачем дисциплін (інформування, запис, корекція кількості студентів, корекція розкладу). Наявні силабуси з усіх дисциплін ОП. Доступність та зрозумілість правил прийому на ОП «Прикладна економіка» для потенційних вступників. Правила прийому враховують особливості ОП «Прикладна економіка» і відповідність рівню початкових (вхідних) компетентностей. Форми і методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених в ОП цілей і програмних

результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого навчання та академічної свободи. На ОП забезпечується поєднання навчання і досліджень. Інтернаціоналізація діяльності університету на інституційному рівні пов'язана із модернізацією вищої освіти у рамках проекту програми ЄС ERASMUS+. Проведення превентивних заходів щодо попередження плагіату та дотримання принципів академічної доброчесності, що підтримується на інституційному рівні шляхом застосування технологічних рішень для виявлення порушень академічної доброчесності на базі платформи D-Learn. Відкрита, дієва та релевантна процедура врегулювання конфліктних ситуацій на рівнях деканату та університету за активної участі та сприяння студентського сенату. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів ОП «Прикладна економіка» повною мірою відповідає дисциплінам ОП з прикладна економіка. Налагоджена система сприяння професійного розвитку викладачів. "Путівник студента", доступ до комп'ютерних лабораторій, матеріально-технічної бази університету створює інституційні умови, сприятливі для навчання. У ЗВО діє достатня для якісного супроводу навчальних процесів кількість спеціалізованих комп'ютерних лабораторій інформаційно-обчислювального центру, навчального комплексу та лабораторії CISCO, Internet-центр, бібліотека з 14 читальними залами, електронна бібліотека повнотекстових видань. Надається безоплатний доступ до дистанційних платформ навчання D-Learn і оцифрованих хрестоматій для навчальних дисциплін. Навчальні корпуси обладнано спеціальними ліфтами для осіб з обмеженими фізичними можливостями. Діяльність Відділу виховної та психолого-педагогічної роботи проводить регулярну просвітницьку роботу з питань запобігання конфліктним ситуаціям. Студентський профком і сенат допомагають особам з особливими освітніми потребами у вирішенні організаційних питань щодо перебігу освітнього процесу. Розробка, затвердження, моніторинг та періодичний перегляд ОП «Прикладна економіка» відбувається відповідно з визначеною загально інституційною політикою університету, яку визначено чинним "Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу".

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Обґрунтування особливостей та оригінальності ОП "Прикладна економіка" викладено в загальних рисах (не уточнюється, за рахунок чого та/або у який спосіб забезпечується унікальність ОП). Здобувачами ОП відмічено поверхневність проходження виробничих практик у контексті відсутності зацікавленості з боку баз практики, що обумовлює рекомендацію щодо доцільності залучення на систематичній основі роботодавців для участі у формуванні змісту ОП, компетентностей і програмних результатів навчання, зокрема, для проведення лекцій, проблемних кейсів, тренінгів тощо. Дисциплінарне наповнення ОП представляється як сукупність окремих дисциплін, які не мають чітких причинно-наслідкових зв'язків та прямо не пов'язано єдиною метою. Наявні невідповідності у логічній матриці між компетентностями та освітніми компонентами в ОП. Залучення фахівців-практиків з боку роботодавців до викладання здобувачам ОП

«Прикладна економіка» має фрагментарний характер. ОП не дозволяє повноцінно розвивати у здобувачів деякі soft skills, зокрема, мовні (ділова українська та business English), інформаційно-технологічні, правові. Розроблено, але не затверджено проект Положення про визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті. Оновлення змісту освіти ОП «Прикладна економіка» відбувається переважно за змістом освітніх компонентів, проте з 2016 по 2019 рік не відбулося жодних змін ні в обов'язкових, ні у вибіркових компонентах цієї ОП. Магістранти і випускники ОП «Прикладна економіка» вважають, що викладання дисциплін англійською мовою було б суттєвою перевагою даної ОП. В силабусах необхідно окремо визначити результати навчання і окремо компетентності, вони не є ідентичними. Відсутня практика анонімного оцінювання робіт, вибіркових перевірок іншими викладачами. Перевіряється лише 10% кваліфікаційних робіт, відібраних випадковим чином, що залишає ймовірність порушення академічної доброчесності. Пропонується збільшити рівень охоплення кваліфікаційних робіт перевіркою на плагіат. Рекомендуємо більш активно залучати професіоналів-практиків, експертів та представників роботодавців до реалізації ОП «Прикладна економіка» в освітній процес. Рекомендовано передбачити фінансову можливість щодо придбання спеціалізованого програмного забезпечення (якщо не існує умовно безкоштовних його аналогів) для оновлених змісту дисциплін з метою підтримки високої якості надання освіти здобувачам ОП, зокрема, за рахунок міжнародних грантових програм. Існують випадки, коли опитування здобувачів, що проводять викладачі для оцінювання якості викладання дисциплін, фактично не є анонімними; це викривлює результати такої внутрішньої оцінки якості та унеможливує отримання правдивих у повній мірі відповідей здобувачами вищої освіти. Результати соціологічних опитувань на рівні факультету та університету не завжди доводяться до відома опитуваних фокус-груп студентів; як наслідок, розривається зворотний зв'язок щодо їх релевантної імплементації. Рекомендується започаткувати новий порядок розміщення ОП «Прикладна економіка» на офіційному сайті кафедри теоретичної та прикладної економіки ДВНЗ «Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника», який буде включати механізм налагодження зручного і зрозумілого каналу комунікаційного зв'язку (електронна скринька, месенджер, електронна форма тощо) з гарантом ОП і відповідною групою забезпечення.

4. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти

Факти, докази та їх аналіз:

Цілі ОП «Прикладна економіка» (<https://nmv.pnu.edu.ua/mahistratura/051-економіка/051-прикладна-економіка>) підготовки магістрантів за спеціальністю 051 «Економіка» - оволодіти методами та організаційно-методичним інструментарієм для обґрунтування і розроблення стратегій і збалансованих державних, регіональних та місцевих цільових програм соціально-економічного розвитку регіону, різних суб'єктів господарювання, здійснення експертно-аналітичної та наукової діяльності для прийняття ефективних управлінських рішень (https://ktipe.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/62/2019/11/%D0%9E%D1%81%D0%B2%D1%82%D0%BD%D1%8F_%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%BC%D0%B0-%D0%9F.%D0%95-%D0%BD%D0%B0-%D1%81%D0%B0%D0%B9%D1%82.pdf), що відповідає місії ЗВО. Місія університету: освіта – надання якісних освітніх послуг, спрямованих на підготовку високопрофесійних фахівців; наука – формування сучасного дослідницького університету – центру генерування інноваційних ідей та їх реалізації; регіон – спрямування освітнього та наукового потенціалу на розвиток і зміцнення регіону. Місія університету відображена в його стратегії розвитку на 2020-2025 рр., яку затверджено Вченою радою університету від 26.06.2019, протокол №6 (<https://pnu.edu.ua/стратегія-розвитку-університету>) (https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/10/%D0%A1%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B3%D1%96%D1%8F-%D1%80%D0%BE%D0%B7%D0%B2%D0%B8%D1%82%D0%BA%D1%83-%D0%9F%D0%9D%D0%A3-%D0%BD%D0%B0-%D1%81%D0%B0%D0%B9%D1%82_%D0%BE%D1%81%D1%82..pdf).

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін (стейкхолдерів).

Факти, докази та їх аналіз:

До розробки та удосконалення ОП «Прикладна економіка» залучаються здобувачі та випускники цієї програми (проведення регулярних опитувань), роботодавці (сприяння в організації виробничих практик та залученню магістрів до роботи на постійній основі) та академічна спільнота. Одержані відгуки-подяки від роботодавців із участю викладачів кафедри та студента-магістра на доцільність її огляду із внесенням змін в частині уточненням цілей фокусу програми та програмних результатів навчання. Така процедура відображена у протоколі засідання кафедри теоретичної і прикладної економіки № 2 від 27.09.2019 р. Коментарі випускників ОП (опитування фокус-групи №6) свідчать загалом про досягнення запланованих цілей та опанування ними програмних результатів навчання. Під час проведення виїзної експертизи гарантом ОП додатково надано документи, які підтверджують релевантність урахування ініціатив випускників-роботодавців і здобувачів

(потенційні роботодавці) та об'єктивність їх врахування при перегляді ОП. Кафедрою обговорюються пропозиції стейкхолдерів щодо уточнення цілей, фокусу, програмних результатів та напрямів підвищення якості ОП (протоколи засідання каф. від 21.06.2019 р. № 12 та від 27.09.2019 р. № 2), які погоджуються Вченою радою економічного факультету (протокол від 30.10.2019 р. № 10) та затверджуються Вченою радою ПНУ імені Василя Стефаника, а зазначені зміни вносяться в ОП, навчальний та робочий навчальний плани (Ухвала Вченої ради (протокол №9 від 05.11.2019 р.), яку введено наказом ректора ПНУ від 15.11.2019 р. № 107/06-12-с "Про затвердження змін до освітньо-професійної програми "Прикладна економіка"; затверджена ОП "Прикладна економіка"). На майбутнє плануються залучення фахівців підприємств в освітній процес за цією ОП та укладання договорів з роботодавцями про цільову підготовку здобувачів.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Факти, докази та їх аналіз:

Розробці ОП "Прикладна економіка" передував ґрунтовний аналіз ринку праці на Прикарпатті (аналітичні записки «Освітньо-професійна структура ринку праці: сучасні виклики та загрози»), а також аналіз досвіду європейських університетів (Польща, Хорватія, Італія, Португалія, Фінляндія – магістр з економіки; підписано Угоди про співпрацю на рівні Університетів (<https://ic.pnu.edu.ua/en/partners/cooperation-agreements/>)) та вітчизняних ЗВО (ОП "Прикладна економіка" у КНУ ім. Т. Шевченка, ХНУ ім. В. Н. Каразіна, НУБіП, НУ «Львівська політехніка»). Основним джерелом інформації для аналізу поточного і перспективного стану ринку праці, а також відповідності ОП цим потребам, є опитувальники випускників та здобувачів ОП наборів 2016-2019 рр. (Справа №1 "Оцінка якості ОП випускником"). Виявлено загальну задоволеність цими категоріями стейкхолдерів ОП (Акт №1 від 05.11.2019); ними відзначено європейський тип ОП, її унікальність і відмінність від ОП з інших спеціальностей економічного профілю. Результати опитування учасників двох фокус-груп - "Здобувачі ОП" та "Випускники ОП" (зустрічі № 4,6, 20.11.2019): основною мотивацією при виборі цієї ОП є її прикладний характер та бажання змінити базову спеціальність (7 з 15 респондентів мають іншу попередню освіту); запропоновано підсилення юридично-правової складової ОП та активніше застосування ІТ при викладанні дисциплін; сприяння з боку роботодавців у проходженні практик та ознайомленні з інноваціями в управлінні економічною діяльністю.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Факти, докази та їх аналіз:

Стандарт відсутній. Програмні результати навчання ОП «Прикладна економіка» за другим (магістерським) рівнем вищої освіти (затверджено протоколом Вченої ради №10 від 30 жовтня 2019 і введена в дію наказом ректора від 15.11.2019 № 107/06-12-с) відповідають дескрипторам Національної рамки кваліфікацій, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 №1341 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 12 червня 2019 №509). Програмні результати навчання за освітньою

програмою «Прикладна економіка» СВО «магістр» розподілені за складовими Національної рамки кваліфікації, що включають знання, уміння, комунікацію, автономію і відповідальність. Всі освітні компоненти покриваються відповідними програмними результатами навчання згідно до освітньо-професійної програми. Результати навчання, визначені в ОП, не залежать від вибіркового компонент, оскільки всі покриваються обов'язковими компонентами ОП. Дисципліни з обов'язкових компонент, серед яких прикладна економіка, бюджетне управління, управління інвестиційно-інноваційними проектами, управління якістю, безпека бізнесу та система контролю, ризику в управлінні, бізнес-планування малого і середнього бізнесу відповідають дозволяють досягти прикладної спрямованості освітньої програми і досягти визначених в ОП результатів навчання.

Загальний аналіз щодо Критерію 1

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1:

Прикладна спрямованість ОП «Прикладна економіка» та її фокус на міждисциплінарність при підготовці здобувачів. Врахування вітчизняного та зарубіжного досвіду. Зазначаємо, що освітньо-професійна програма «Прикладна економіка» за другим (магістерським) рівнем має чіткі цілі, які відповідають місії та стратегії ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». Форми і методи викладання відповідають заявленим цілям ОП. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін (стейкхолдерів), а отже, вважаємо, що ОП «Прикладна економіка» є затребуваною та конкурентною на ринку освітніх послуг Прикарпаття.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1:

Обґрунтування особливостей та оригінальності ОП "Прикладна економіка" викладено в загальних рисах (не уточнюється, за рахунок чого та/або у який спосіб забезпечується унікальність ОП). Здобувачами ОП відмічено (опитування фокус-груп) поверхневність проходження виробничих практик у контексті відсутності зацікавленості з боку баз практики. Рекомендації: перспективним є залучення на систематичній основі роботодавців для участі у формуванні змісту ОП, компетентностей і програмних результатів навчання, зокрема, для проведення лекцій, проблемних кейсів, тренінгів тощо.

Рівень відповідності Критерію 1:

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1:

Найвні недоліки не є суттєвими, адже ОП «Прикладна економіка» має свій фокус, чітко сформульовані цілі програми, які відповідають місії та стратегії ЗВО, а їх реалізацію забезпечено загальноуніверситетськими, факультетськими та кафедральними ресурсами на достатньому для їх досягнення рівні. Цілі програми сформульовані на основі вивчення вітчизняного та зарубіжного досвіду та з урахуванням позицій стейкхолдерів. Проте, задля забезпечення задекларованого в ОП прикладного спрямування потребує більш активного застосування ІТ та Інтернет-технологій при викладанні дисциплін професійного циклу.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)

Факти, докази та їх аналіз:

Відповідний стандарт вищої освіти відсутній. Загальний обсяг у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи та строк навчання ОП «Прикладна економіка» становить 90 кредитів ЄКТС, у т.ч. 24 кредити (або 26,7%) за вільним вибором здобувачів вищої освіти, 1 рік 4 міс.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Факти, докази та їх аналіз:

Зміст ОП «Прикладна економіка» має логічну структуру (згідно зі структурно-логічною схемою взаємозв'язків освітніх компонентів ОП), передбачає дві виробничі практики (2 і 3 семестри, тривалість - 4 тижні кожна) та атестацію у формі прилюдного захисту магістерської роботи. Зазначаємо, що головний акцент в ОП зроблено на здобуття магістрантами практично орієнтованих компетентностей. Вважаємо, що загалом освітні компоненти ОП «Прикладна економіка» в цілому дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання. Проте, в представленій ОП, яку затверджено у 2016 р., а також в оновленій ОП (введено наказом ректора ПНУ від 15.11.2019 р. № 107/06-12-с), її дисциплінарне наповнення, на думку експертної групи, є сукупністю окремих дисциплін, які не мають чітких причинно-наслідкових зв'язків та прямо не пов'язано єдиною метою (під час виїзної експертизи не надано ґрунтовних пояснень щодо певних виявлених невідповідностей у логічній матриці між різними освітніми компонентами в ОП). З урахуванням цього вважаємо, що назва "Прикладна економіки" не у повній мірі відповідає змістовному наповненню навчального плану з цієї ОП та, як рекомендація, потребує або додаткового включення до опису ОП змістовного роз'яснення щодо вмісту її окремих компонентів з метою висвітлення чіткого логічного наслідування одних дисциплін іншими через ці компоненти, або перегляду й уточнення її назви у подальшому.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Факти, докази та їх аналіз:

Зміст ОП «Прикладна економіка» загалом відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності 051 «Економіка». Визначений в ОП такий перелік дисциплін по суті спрямовано на інтеграцію різних економічних напрямів на макро-, мезо – та мікрорівнях, зокрема, "Економічна теорія", "Механізми державного управління", "Маркетинг", "Економіка підприємств", "Менеджмент" тощо. Більшість дисциплін навчального плану є одночасно і автономними, і відкритими до можливих удосконалень структури і змісту ОП (аналіз робочих програм дисциплін). Блок дисциплін ОП із загальної підготовки

("Глобальна економіка", "Інноваційний розвиток підприємства", "Регіональна економіка і місцеве самоврядування", "Прикладний маркетинг", "Охорона праці в галузі", "Стратегія підприємства" та "Моделювання та оптимізація економічних систем") є базою інформаційно-аналітичної підготовки, самостійного формування аналітичних здібностей майбутніх фахівців на ситуаційних прикладах застосування методів прийняття рішень у конкретних проблемних ситуаціях предметної області. Вони загалом забезпечують покриття фахових компетентностей і ПРН. З огляду на це, ОП «Прикладна економіка» має певні ознаки міждисциплінарності. І це є її конкурентною перевагою у порівнянні з ОП інших економічних напрямків. Під час опитування фокус-групи "Здобувачі ОП" було виявлено бажання вивчення дисциплін ОП іноземною мовою для набуття ділових і комунікативних компетентностей у перспективі міжнародного співробітництва, формування більшої кількості завдань від різноманітних баз практики.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Факти, докази та їх аналіз:

Індивідуальний вибір навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти ОП «Прикладна економіка» регламентується університетським "Положенням про порядок реалізації здобувачами вищої освіти права на вільний вибір навчальних дисциплін" (<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2018/04/Polozhennia-pro-poriadok-realizatsii-zdobuvachamy-vyshchoi-osvity-DVNZ-Prykarpatskyi-natsionalnyi-universytet-imeni-V.-Stefanyka.pdf>). Навчальні дисципліни вільного вибору ОП забезпечує кафедра теоретичної та прикладної економіки. Інформацію про дисципліни вільного вибору оприлюднено на офіційній інтернет-сторінці кафедри (<https://ktipe.pnu.edu.ua/%d0%b4%d0%b8%d1%81%d1%86%d0%b8%d0%bf%d0%bb%d1%96%d0%bd%d0%b8-%d0%b2%d1%96%d0%bb%d1%8c%d0%bd%d0%be%d0%b3%d0%be-%d0%b2%d0%b8%d0%b1%d0%be%d1%80%d1%83-%d1%81%d1%82%d1%83%d0%b4%d0%b5%d0%bd%d1%82%d0%b0/>). Процедuru вільного вибору студентами навчальних дисциплін чітко регламентовано такими етапами (респондентами фокус-групи "Здобувачі" підтверджено цю інформацію): інформування здобувачів освіти про зміст дисциплін та їх анотації (відмічаємо наявність Силабусів (введено з вересня 2019 р.) з усіх дисциплін ОП - така практика робить процедуру вільного вибору дисциплін ще прозорішою та більш релевантною щодо формування дійсно індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів), а також про інші організаційні умови (мінімальна кількість студентів, які вибирають певну дисципліну тощо); подання студентами заяви на ім'я декана факультету з переліком вибраних дисциплін та формування деканатом груп для вивчення вибіркового дисциплін, склад яких, після коригувань і узгоджень, затверджується деканом і передається у навчально-методичний відділ; перелік вибіркового дисциплін заноситься в робочий навчальний план, індивідуальний початковий план студента і стає обов'язковим для виконання всіма учасниками освітнього процесу. Здобувачі-магістри здійснюють запис на вивчення навчальних дисциплін вільного вибору у Приймальній комісії університету під час подання документів для вступу. При цьому університет дотримується обґрунтованої позиції щодо наявності у навчальному плані ОП дисциплін за вибором ЗВО, а не виключно за вибором студента. Рішенням Вченої ради ПНУ імені Василя Стефаника вибір дисциплін, починаючи з 2020-2021 н.р., здійснюватиметься виключно в електронній формі на базі системи дистанційного навчання.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Факти, докази та їх аналіз:

Практична підготовка здобувачів ОП «Прикладна економіка» дозволяє закріпити та поглибити професійні знання, уміння і навички, що були набуті студентами під час навчання. Навчальним планом ОП «Прикладна економіка» спеціальності 051 «Економіка» передбачено виробничу практику та виробничу практику за фахом, які здобувачі проходять безпосередньо на підприємствах та установах, з якими укладені відповідні договори (зокрема, станом на 22.11.2019 укладено договори з Управлінням міжнародного співробітництва, євроінтеграції, туризму та інвестицій, Івано-Франківською ОДА, ГЦ «Ділові ініціативи», АТ «Укргазбанк», ТзОВ «Гранд-Стар», Службою автомобільних доріг в Івано-Франківській області, ТДВ «Івано-Франківський хлібокомбінат», ТОВ «БРОКБІЗНЕСЦЕНТР «СТАНІСЛАВ» тощо). Наскрізна програма практики та методичні вказівки з виробничої практики затверджено рішенням Вченої ради економічного факультету (протокол № 3 від 29 жовтня 2018 р.), відповідний електронний контент розміщено у вільному доступі на офіційній веб-сторінці кафедри (<https://ktipe.pnu.edu.ua/%d0%bf%d1%80%d0%b0%d0%ba%d1%82%d0%b8%d0%ba%d0%b0/>). Під час опитування фокус-груп "Здобувачі ОП" та "Випускники ОП і роботодавці" (зустрічі № 4,6, 20.11.2019) встановлено, що більшість здобувачів/випускників ОП поєднують/поєднували навчання з роботою за фахом. У зв'язку з цим кафедрою запропоновано гнучкий графік індивідуальних фахових консультацій викладачами кафедри (цільова комунікація реалізується через Інтернет-ресурси спільного користування на дистанційних платформах навчання університету). За бажанням та/або у зв'язку з виробничою необхідністю здобувачів забезпечено правом на самостійний вибір бази практики за погодженням з науковим керівником магістерської роботи. Тим самим забезпечується логічна інтеграція практичної роботи і навчання. За результатами практики студенти оформлюють звіт, який проходить рецензування у керівника від кафедри і захищається студентом перед комісією кафедри (під час виїзної експертизи переглянуто такі підтверджуючі документи на прикладі ст. гр. ПЕ(з)-М2 Стефінин Лілії Петрівни: щоденник та звіт з практики, оформлене відповідним чином повідомлення про прибуття студента на базу практики (укладено індивідуальний договір за пропозицією здобувача) - Ямницький завод тощо).

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Факти, докази та їх аналіз:

Зусилля викладачів кафедри та університетської спільноти скеровано на формування у здобувачів ОП «Прикладна економіка» соціальних навичок (soft skills), які опанують їх, зокрема, під час проходження виробничих практик під впливом та з урахуванням професіоналізму роботодавців, а саме: вміння вирішувати проблемні ситуації здатність брати на себе відповідальність і працювати в критичних умовах, вміння залагоджувати та превентивно усувати конфлікти, працювати у команді, навички із презентації та усного спілкування. Окрім цього, здобувачі набувають й інші soft skills упродовж періоду навчання через спілкування з науково-педагогічним персоналом кафедри, факультету, університету, зовнішньої академічної спільноти, а також через участь у студентському самоврядуванні, студентських гуртках, суспільних товариствах та організаціях тощо.

Зокрема, це вміння вести дискусії з окремих проблемних питань, участь у тренінгах з економічного розвитку, групові обговорення та мозкові штурми - все це сприяє розвитку здобувачів як соціальної особистості з високими морально-етичними та державницькими цінностями (посилення мотивації до навчання впродовж життя, стимулювання дотримуватися прийнятих у суспільстві норм чесності, розвиток особистої ініціативи та творчих здібностей тощо). За результатами опитування фокус-груп "Здобувачі ОП" та "НПП ОП" (зустрічі № 4,7, 20-21 листопада 2019) експертною групою виявлено та рекомендовано гаранту ОП «Прикладна економіка» розвинути нові для цієї ОП soft skills, зокрема, мовні (ділова українська та business English), інфомаційно-технологічні, правові тощо.

7. Зміст освітньої програми ураховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Факти, докази та їх аналіз:

Професійний стандарт для другого (мігістерського) рівня вищої освіти за ОП «Прикладна економіка» спеціальності 051 «Економіка» відсутній. При укладанні та вдосконаленні ОП «Прикладна економіка» застосовано Національну рамку кваліфікацій для присвоєння після завершення навчання на ОП професійної кваліфікації, що відповідає чинному Довіднику кваліфікаційних характеристик професій.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Факти, докази та їх аналіз:

Освітній процес у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет ім. Василя Стефаника» організовано згідно з чинним університетським Положенням (<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2018/04/Polozhennia-pro-orhanizatsiiu-osvitnoho-protsesu-ta-rozrobku-osnovnykh-dokumentiv-z-orhanizatsii-osvitnoho-protsesu-v-DVNZ-%c2%abPrykarpatskyi-natsionalnyi-universytet-imeni-Vasyliya-Stefanyka%c2%bb.pdf>). Встановлені структурні співвідношення між виділеними годинами на аудиторну та самостійну роботу здобувачів-магістрів за ОП «Прикладна економіка» повністю відповідають чинній університетській нормативній й українській законодавчій базі та враховує вимоги підзаконних актів МОНУ: навчальний час за ОП розподілено рівномірно на три семестри (по 30 кредитів ЄКТС); графік освітнього процесу затверджується згідно чинного регламенту; співвідношення обсягів аудиторних занять і самостійної роботи студентів визначається з урахуванням специфіки та змісту конкретної навчальної дисципліни ОП, однак обов'язково дотримуються такі вимоги університету - навчальний час, відведений для самостійної роботи студента, становить не менше 1/3 та не більше 2/3 загального навчального часу студента, відведеного для вивчення конкретної навчальної дисципліни. Усі обов'язкові дисципліни мають 3 кредити (30 годин аудиторної роботи), а вибіркові дисципліни – 6 кредитів (60 годин аудиторної роботи). Результати проведеного опитування фокус-групи "Здобувачі ОП" (зустріч № 4, 20.11.2019) повністю підтвердили задекларовану університетом практику планування фактичного навантаження здобувачів у контексті ОП «Прикладна економіка».

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Факти, докази та їх аналіз:

Під час виїзної експертизи встановлено, що підготовку здобувачів вищої освіти ОП «Прикладна економіка» спеціальності 051 Економіка другого (магістерського) рівня за дуальною формою освіти станом на 22.11.2019 р. не передбачено. Залучення фахівців-практиків з боку роботодавців до викладання здобувачам ОП «Прикладна економіка» має фрагментарний і несистемний характер (втілено у періодичне запрошення на зустріч зі здобувачами ОП успішних випускників цієї ОП і потенційних роботодавців). Отже, експертна група вважає, що дуальна форма вищої освіти на ОП «Прикладна економіка» не реалізується. Однак, під час опитування у фокус-групах "НПП ОП" та "Адміністрація" (зустрічі № 7,8, 21.11.2019) надано конкретні рекомендації гаранту ОП та декану економічного факультету щодо подальших перспектив введення елементів дуальної форми навчання, зокрема, через участь здобувачів і викладачів ОП, з одного боку, та роботодавців, - з другого, у роботі та програмах проектно-освітнього центру розвитку інновацій в регіоні «Агенти змін» (<http://agentyzmin.pnu.edu.ua/ua>) з метою комерціалізації спільних проектів, який створено в університеті задля підтримки ініціатив та підвищення рівня інноваційності та конкурентоспроможності економіки регіону.

Загальний аналіз щодо Критерію 2

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2:

ОП «Прикладна економіка» має певні ознаки міждисциплінарності - перелік дисциплін ОП по суті спрямовано на інтеграцію різних економічних напрямів на макро-, мезо – та мікрорівнях - це є її конкурентною перевагою у порівнянні з ОП інших економічних напрямків. ОП «Прикладна економіка» побудовано за принципом студентоцентрованого навчання. Індивідуальна освітня траєкторія здобувача релевантно корелює з матрицею формування програмних результатів ОП та фіксується у навчальних навантаженнях і порядку його виконання самими студентами разом із викладачами. Існує чітка та релевантна процедура вибору здобувачем дисциплін (інформування, запис, корекція кількості студентів, корекція розкладу), яку з 2020/21 н.р. заплановано перевести у електронний формат на базі системи дистанційного навчання, що зробить процедуру вільного вибору дисциплін ще прозорішою. Наявність Силабусів з усіх дисциплін ОП робить процедуру формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів більш релевантною до реалій.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2:

Дисциплінарне наповнення ОП представляється як сукупність окремих дисциплін, які не мають чітких причинно-наслідкових зв'язків та прямо не пов'язано єдиною метою. Наявні невідповідності у логічній матриці між компетентностями та освітніми компонентами в ОП. Залучення фахівців-практиків з боку роботодавців до викладання здобувачам ОП «Прикладна економіка» має фрагментарний характер. ОП не дозволяє повноцінно розвивати у здобувачів деякі soft skills, зокрема, мовні (ділова українська та business English), інформаційно-технологічні, правові.

Рівень відповідності Критерію 2:

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2:

Станом на 22.11.2019 р. ОП «Прикладна економіка» оновлено зі змінами, внесеними з урахуванням позиції стейкхолдерів, та затверджено рішенням Вченої ради університету (введено наказом ректора ПНУ від 15.11.2019 р. № 107/06-12-с); електронний файл з оновленою ОП ще не розміщено на офіційному сайті кафедри. Зміст ОП «Прикладна економіка» відповідає предметній області спеціальності 051 Економіка. Структура ОП «Прикладна економіка» передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії (Освітньо-професійна програма 051 Економіка (магістерський рівень), Положення про порядок реалізації здобувачами вищої освіти ДВНЗ «Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника» права на вільний вибір навчальних дисциплін, Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»). Процес реалізації ОП «Прикладна економіка» та освітньо-виховний процес в університеті (академнаставництво, студентське самоврядування, студентський простір Параграф, тематичні гуртки) спрямовано на формування та всебічний розвиток соціальних навичок здобувачів (soft skills). Процес удосконалення навичок та вмінь продовжується упродовж всього освітнього процесу. У зв'язку з цим, перспективним є розширення у структурі ОП міждисциплінарних компонентів у межах споріднених ОП і спеціальностей, що станом на 22.11.2019 р. не реалізується для ОП «Прикладна економіка».

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Факти, докази та їх аналіз:

Правила прийому на навчання на освітню програму «Прикладна економіка» є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». Посилання на правила прийому <https://admission.pnu.edu.ua/правила-прийому/університету-2/>

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Для прийому на навчання за ОП «Прикладна економіка» спеціальності 051 Економіка другого (магістерського) рівня вищої освіти мінімальний бал встановлюється для вступу відповідно до Умов прийому до ЗВО на відповідний рік для ЄВІ з іноземної мови та фахового іспиту (комплексний іспит з прикладної економіки) та додаткового фахового іспиту за неспорідненою спеціальністю з економічної теорії, обговорюється і затверджується на засіданні Приймальної комісії та Вченої ради університету. Програма вступних випробувань регулярно переглядається: для ЄВІ з іноземної мови - наказом МОНУ (<http://testportal.gov.ua/wp-content/uploads/2019/03/nakaz-MON-vid-28.03.2019-411.pdf>; розміщено на сайті університету <https://ktipe.pnu.edu.ua/>); для фахового та додаткового фахового іспитів - викладачами кафедри теоретичної і прикладної економіки та затверджується Приймальною комісією університету (<https://admission.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/6/2019/03/051-Прикладна-економіка.pdf> та https://admission.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/6/2019/03/Економічна-теорія_2019.pdf). Результати проведеного опитування фокус-групи "Здобувачі ОП" (зустріч № 4, 20.11.2019) повністю підтвердили задекларовані університетом принципи демократизму та відкритості щодо здійснення вступу на споріднені спеціальності, а саме: організація підготовчих курсів з іноземної мови для вступу у магістратуру та надання консультаційної допомоги з боку викладачів кафедри теоретичної і прикладної економіки (ТіПЕ) у підготовці до вступних іспитів за фахом.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Правила визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, зокрема під час академічної мобільності, регулюється Положенням про академічну мобільність учасників освітнього процесу ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2018/04/Polozhennia-pro-akademichnu-mobilnist-uchasnykiv-osvitnoho-protsesu.pdf>), схваленим Вченою радою університету (протокол №11 від 29 листопада 2016 р.) та введеним в дію наказом ректора (№1 від 03 січня 2017 р.), та Положенням про порядок визначення академічної різниці та перезарахування навчальних дисциплін, схваленим Вченою радою ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (протокол №3 від 31 березня 2015 р.) та введеним в дію наказом ректора (№191 від 01 квітня 2015р.). Ці Положення оприлюднені на офіційному сайті університету та знаходяться у вільному доступі для усіх учасників освітнього процесу (<https://nmv.pnu.edu.ua/%d0%bd%d0%be%d1%80%d0%bc%d0%b0%d1%82%d0%b8%d0%b2%d0%bd%d1%96-%d0%b4%d0%be%d0%ba%d1%83%d0%bc%d0%b5%d0%bd%d1%82%d0%b8/polozhenja/>). Випадків застосування правил визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, зокрема під час академічної мобільності на ОП «Прикладна економіка», не було.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Станом на 22.11.2019 р. у питаннях визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, університет керується ст. 8 "Види освіти" та ст. 34 "Кваліфікації" Закону України «Про освіту» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>), згідно з якими «результати навчання, здобуті шляхом неформальної ... освіти, визнаються в системі формальної освіти в порядку, визначеному законодавством», а також «результати навчання та компетентності, необхідні для присудження освітніх та/або присвоєння професійних кваліфікацій, можуть досягатися та здобуватися у системі ... неформальної ... освіти». Процедура визнання цих результатів неявно міститься у «Положенні про академічну мобільність учасників освітнього процесу» (чітко зазначено у п.3.5) з доповненням регламенту процедури врахування результатів за «Положенням про порядок визнання академічної різниці та перезарахування навчальних дисциплін». Під час опитування фокус-групи «Адміністрація» (зустріч №8, 21.11.2019) з'ясовано, що станом на 22.11.2019 окреме Положення, яким регламентуються процедура визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, вже є розробленим і знаходиться на етапі ухвалення Вченою радою університету. Прикладів зарахування результатів неформального навчання на ОП не було, але експертна група відзначає його часткове впровадження через «Школу бізнесу» (економічний факультет університету), де здобувачі ОП беруть участь у тренінгах та кейсах («Тайм-менеджмент: від особистої ефективності до успішної кар'єри»).

Загальний аналіз щодо Критерію 3

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3:

Доступність та зрозумілість правил прийому на ОП «Прикладна економіка» для потенційних вступників. Правила прийому враховують особливості ОП «Прикладна економіка» і відповідність рівню початкових (вхідних) компетентностей.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3:

Розроблено, але не затверджено (станом на 22.11.2019 року), проект Положення про визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті.

Рівень відповідності Критерію 3:

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3:

Відсутність затвердженого в межах університету документа, який регламентує процедури визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, не є недоліком у контексті ОП «Прикладна економіка» (ці процедури неявно регламентуються чинними Положеннями університету з урахуванням ст. 8 і ст. 34 Закону України «Про освіту»), адже на момент виїзної експертизи в університеті розроблено відповідне Положення, яке набуде чинності у найближчий час.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Факти, докази та їх аналіз:

Навчання на ОП «Прикладна економіка» здійснюється за денною (очною) та заочною формами. В залежності від форми навчання виділяються різні методи навчання і форми оцінювання. Для денної і в більшій мірі для заочної форми навчання використовується система дистанційного навчання (є власною університетською розробкою, реалізується на базі Навчально-наукового центру якості надання освітніх послуг і дистанційного навчання), розроблено та оцифровано хрестоматії та силабуси до кожної дисципліни ОП, які завантажено в систему (<http://www.d-learn.pu.if.ua/>). Методи навчання і викладання на ОП «Прикладна економіка» відповідають заявленим цілям (результати опитування фокус-груп "Здобувачі ОП" та "Органи студ. самоврядування", зустрічі №4,5, 20.11.2019). Освітній процес реалізується у таких формах: усне опитування, письмова робота, тестування, робота на комп'ютері, практична робота на комп'ютері. Останні три форми переважно застосовуються для студентів заочної форми навчання. Методи навчання включають: роботу з підручником, ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження, лекція, запитання-бесіда, викладання-пояснення, розповіді. Передбачено процедуру переведення на індивідуальний графік згідно з Положенням про навчання студентів за індивідуальним графіком (<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2019/09/%D0%BD%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D0%B7-628.pdf>). Принципам академічної свободи відповідають індивідуальні навчальні заняття (як правило, консультації з тем наукових досліджень магістрантів), які організуються у позанавчальний час за окремим графіком (<https://ktipe.pnu.edu.ua/%d0%b3%d1%80%d0%b0%d1%84%d1%96%d0%ba-%d0%bf%d1%80%d0%be%d0%b2%d0%b5%d0%b4%d0%b5%d0%bd%d0%bd%d1%8f-%d0%ba%d0%be%d0%bd%d1%81%d1%83%d0%bb%d1%8c%d1%82%d0%b0%d1%86%d1%96%d0%b9/>), складеним кафедрою з урахуванням індивідуальних навчальних планів магістрантів.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Факти, докази та їх аналіз:

Інформаційне забезпечення освітнього процесу за ОП «Прикладна економіка» включає формування інформаційного пакету для спеціальності, що містить, зокрема, стислий опис підрозділів, їх структури, викладацького складу, а також напрямів і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців із зазначенням термінів та умов навчання, форм атестації, навчальний план з розподілом годин за нормативними і вибірковими дисциплінами, послідовність та терміни їх вивчення для кожної форми навчання, анотацію дисциплін, прізвищ професорсько-викладацького складу, методики викладання, методів навчання, рекомендованої літератури, умов і термінів вивчення окремих тем, системи оцінювання успішності. Інформаційні пакети ОП «Прикладна економіка» розміщені на сайті дистанційного навчання (<http://www.d-learn.pu.if.ua>), найменування дисциплін – на

кафедрі теоретичної і прикладної економіки (<https://ktipe.pnu.edu.ua/навчальні-дисципліни/>). Під час проведення зустрічі з магістрантами було підтверджено інформацію, щодо використання та ефективності силабусів, завантажених до системи дистанційного навчання з кожної дисципліни даної ОП. Окремо відзначимо наявність силабусів з усіх навчальних дисциплін ОП «Прикладна економіка», що включають інформацію про цілі, зміст та програмні результати навчання, порядок та критерії оцінювання а також контактні дані викладача. В силабусах одним переліком зазначені результати навчання (компетентності), хоча відповідність між ними не є взаємно однозначною.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Під час реалізації ОП «Прикладна економіка» забезпечується поєднання навчання і досліджень. Здобувачі ОП «Прикладна економіка» систематично беруть участь у Всеукраїнському та Міжнародному конкурсах студентських наукових робіт, що було підтверджено під час спілкування зі студентами. Здобувачі ОП «Прикладна економіка» публікуються у наукових фахових виданнях, матеріалах всеукраїнських та міжнародних конференцій. Зокрема, під час спілкування зі студентами було з'ясовано, що Малишівський Тарас є стипендіатом Президента України. Також студенти неодноразово були призерами Всеукраїнської студентської олімпіади з "Економічної теорії" – дипломи II та III ступеня та переможцями конкурсу студентських наукових робіт за напрямком поведінкової економіки. В рамках дисципліни ОП «Методологія та організація наукових досліджень в прикладній економіці» ведеться робота щодо підготовки розділів магістерської роботи, написання наукових статей, їх апробації на наукових конференціях. Робота над кваліфікаційною роботою СВО «магістр» розпочинається з першого року навчання, проходить апробацію переважно на конференціях, які проводяться переважно в університеті, відбувається перевірку на плагіат і попередній захист робіт.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Факти, докази та їх аналіз:

Викладачі ОП «Прикладна економіка» щороку оновлюють робочі навчальні програми дисциплін відповідно до актуальних наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі. Зміни стосуються практично всіх структурних складових робочої навчальної програми дисципліни: мети та завдань навчальної дисципліни, програми навчальної дисципліни, структури навчальної дисципліни, змісту лекційного матеріалу, переліку семінарських, практичних та лабораторних занять, змісту самостійної роботи, індивідуальної роботи, системи поточного та підсумкового контролю результатів навчання, переліку рекомендованої літератури. Також ініціатором оновлення переліку освітніх компонентів є сам ЗВО (прикладом є запровадження курсу «Охорона праці в галузі») за рішенням Вченої ради університету (Ухвала Вченої ради № 5 від 29 травня 2018 р.). Щороку оновлюється і затверджується на засіданні кафедри тематика кваліфікаційних робіт (<https://ktipe.pnu.edu.ua/тематика-дипломних-і-курсівих-робіт/>), які є різноманітними за прикладним призначенням – від управління підприємством до розвитку обласних територіальних громад, мають теоретичне і прикладне значення, відповідають сучасному стану та перспективам розвитку науки, а також враховують особистий інтерес студента

(даний факт підтвердили фокус-групи зі студентами). Також оновлюються програми виробничої і науково-дослідної практик (<https://ktipe.pnu.edu.ua/практика/>), в яких уточнюється зміст і технологія проходження практики.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Факти, докази та їх аналіз:

Навчання, викладання та наукові дослідження на ОП «Прикладна економіка» пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». Так, на підставі угод про співпрацю з Університетами Республіки Польща (Жешувський університет, Університет Марії Склодовської-Кюрі, Природничо-гуманітарний університет в м. Седльце, Університет в м. Лодзь) (<https://ic.pnu.edu.ua/%d1%83%d0%b3%d0%be%d0%b4%d0%b8-%d0%bf%d1%80%d0%be-%d1%81%d0%bf%d1%96%d0%b2%d0%bf%d1%80%d0%b0%d1%86%d1%8e/>) викладачі кафедри пройшли стажування, здійснюють свою професійну діяльність в даних ЗВО, беруть участь в їх наукових заходах (конференціях, симпозиумах, круглих столах) (Стажування «The innovative Methods and Technologies of Teaching: The Newest in the European Educational Practice» у Вищій Школі Лінгвістичній у Ченстохові, республіка Польща.) (Участь у проєкті ЄС Erasmus+ Improving teacher education for applied learning in the field of VET (ITE-VET)» № 574124-EPP-1-2016-1-DE-EPPKA2-SBHE-JP (грантхолдер University of Konstanz, Німеччина). Інтернаціоналізація діяльності університету на інституційному рівні пов'язана із модернізацією вищої освіти з використанням інноваційних інструментів викладання (<http://topedproject.eu/ua/>) у рамках проєкту програми ЄС ERASMUS+ MoPED. Зокрема, доцент каф. ТіПЕ, к.е.н. Ціжма Юрій Іванович упродовж 2018-2019 н.р. взяв участь у трьохмісячному міжнародному науковому стажуванні «The innovative Methods and Technologies of Teaching: The Newest in the European Educational Practice» у Вищій Школі Лінгвістичній, республіка Польща (сертифікат № КРК 19/14).

Загальний аналіз щодо Критерію 4

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4:

Форми і методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у ОП «Прикладна економіка» цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого навчання та академічної свободи. Наявні силабуси з усіх дисциплін ОП «Прикладна економіка» магістерського рівня, що дозволяють надавати здобувачам доступну і зрозумілу інформацію щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів. На ОП забезпечується поєднання навчання і досліджень. Викладачі оновлюють зміст на основі досягнень сучасних практик у відповідній галузі. Інтернаціоналізація діяльності університету на інституційному рівні пов'язана із модернізацією вищої освіти у рамках проєкту програми ЄС ERASMUS+

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4

Оновлення змісту освіти ОП «Прикладна економіка» відбувається переважно за змістом освітніх компонентів, проте з 2016 по 2019 рік не відбулося жодних змін ні в обов'язкових, ні у вибіркових компонентах цієї ОП. Магістранти і випускники ОП «Прикладна економіка» вважають, що викладання дисциплін англійською мовою було б суттєвою перевагою даної ОП. В силабусах необхідно окремо визначити результати навчання і окремо компетентності, вони не є ідентичними.

Рівень відповідності Критерію 4:

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4:

В залежності від форми навчання виділяються різні методи навчання і форми оцінювання. Для денної і в більшій мірі для заочної форми навчання використовується система дистанційного навчання, розроблено та оцифровано хрестоматії та силабуси до кожної дисципліни ОП, які завантажено в систему на сайті <http://www.d-learn.pu.if.ua/>. Наявні силабуси з усіх навчальних дисциплін ОП «Прикладна економіка». Методи навчання включають: роботу з підручником, ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження, лекція, запитання-бесіда, викладання-пояснення, розповіді. Форми освітнього процесу: усне опитування, письмова робота, тестування, робота на комп'ютері, практична робота на комп'ютері. Останні три форми переважно застосовуються для студентів заочної форми навчання. Здобувачі ОП «Прикладна економіка» систематично беруть участь у конкурсах студентських наукових робіт. Інтернаціоналізація діяльності університету на інституційному рівні пов'язана із модернізацією вищої освіти з використанням інноваційних інструментів викладання (<http://moredproject.eu/ua/>) у рамках проекту програми ЄС ERASMUS+ MoPED. Викладачі кафедри беруть участь у міжнародних стажуваннях строком до трьох місяців.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Факти, докази та їх аналіз:

З усіх дисциплін ОП «Прикладна економіка» СВО "магістр" наявні та чинні робочі програми та силабуси, в яких чітко, об'єктивно й прозоро регламентовано форми контрольних заходів та критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів ОП, зокрема, загальні принципи, вимоги до письмових робіт, семінарських занять, умови допуску до підсумкового контролю з дисципліни тощо (РПНД: п. 8 «Методи контролю», п. 9 «Розподіл балів, які отримують студенти», п. 10 «Шкала оцінювання: національна та ECTS»; Силабус: п.6 «Система оцінювання курсу»). Контрольні заходи у системі дистанційного навчання (D-Learn) мають дедлайн, який бачить студент, відвідавши платформу D-Learn (<http://www.d-learn.pu.if.ua/>); допуском здобувача до підсумкового контролю з дисципліни є отримання ним з усіх контрольних заходів мінімум 25 балів, а для зарахування дисципліни - мінімум 50 балів (<https://ktype.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/62/2019/11/2019-%D0%BA%D1%80%D0%B8%D1%82%D0%B5%D1%80%D1%96%D1%97-%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%BD%D1%8E%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F.pdf>). Розклад занять та всіх форм контролю оцифровано та розміщено у відкритому доступі (<https://pnu.edu.ua/%D1%80%D0%BE%D0%B7%D0%BA%D0%BB%D0%B0%D0%B4/>). Ця організаційна інформація регулярно доводиться лектором дисципліни до здобувачів ОП на першому занятті на початку нового семестру; здобувачі ОП зазначили про релевантність діючої системи оцінювання (інтерв'ювання фокус-груп "Здобувачі ОП" та "Студентське самоврядування" зустрічі №4,5, 20.11.2019).

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Факти, докази та їх аналіз:

Стандарт ВО для спеціальності «Економіка» для СВО «магістр» відсутній. Формою атестації здобувачів ОП «Прикладна економіка» спеціальності 051 Економіка є захист кваліфікаційної роботи магістра. Процедурні питання щодо атестації здобувачів ОП врегульовуються чинним «Положенням про порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної комісії в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2018/05/Polozhennia-pro-poriadok-stvorennia-ta-orhanizatsiiu-roboty-Ekzamenatsiinoi-komisii-u-DVNZ-%c2%abPrykarpatskyi-natsionalnyi-universytet-imeni-Vasyliya-Stefanyka%c2%bb-%e2%84%9633-vid-27.01.2015r.-1.pdf>). До складу Екзаменаційної комісії з атестації магістрів за ОП «Прикладна економіка», як правило, включаються представники потенційних роботодавців та їх об'єднань, що позитивно впливає на кар'єрний старт випускників ОП (інтерв'ювання фокус-груп "Здобувачі ОП", "НПП ОП" та "Адміністрація" зустрічі №4,7,8, 20-21.11.2019). У відкритому доступі представлено чинну нормативно-методичну базу щодо питань підготовки до державної атестації здобувачів ОП, у т.ч. "Методичні вказівки з підготовки, написання та захисту дипломних робіт" (<https://ktype.pnu.edu.ua/%d1%82%d0%b5%d0%bc%d0%b0%d1%82%d0%b8%d0%ba%d0%b0->

%d0%b4%d0%b8%d0%bf%d0%bb%d0%be%d0%bc%d0%bd%d0%b8d1%85-%d1%96-%d0%ba%d1%83d1%80d1%81%d0%be%d0%b2%d0%b8d1%85-%d1%80%d0%be%d0%b1d1%96%d1%82/), у яких розкрито вимоги та критерії оцінювання.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Моніторинг різних аспектів імплементації університетських Положень щодо об'єктивності оцінювання навчальних досягнень здобувачів ОП і забезпечення академічної доброчесності проводиться на регулярній основі такими підрозділами університету (нормативна та довідкова інформація є у вільному доступі на відповідних інтернет-сторінках): Відділом психолого-педагогічної роботи (<https://vpprg.pnu.edu.ua/>), Навчально-методичним відділом (<https://nmv.pnu.edu.ua/>), Навчально-науковим центром надання освітніх послуг (<https://seeq.pnu.edu.ua/>), деканатом економічного факультету (<https://econ.pnu.edu.ua/>), кафедрою теоретичної та прикладної економіки (<https://ktipe.pnu.edu.ua/#>), органами студентського самоврядування (<https://www.facebook.com/senatpnu>). На підставі проведеного аналізу під час виїзної експертизи зазначаємо, що проведення контрольних заходів на ОП «Прикладна економіка» здійснюються релевантно, об'єктивність та неупередженість екзаменаторів забезпечується з використанням платформи D-Learn (<http://www.d-learn.ru.if.ua/>) у такий спосіб: проведення поточних контролів допускається дистанційно; підсумковий контроль, за бажанням здобувача ВО, та повторний контроль (талони №2,3 - складається відповідно викладачеві та обов'язково перед комісією від кафедри та деканату), реалізуються у тестовій формі. Існують чіткі процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначено релевантний порядок оскарження результатів контрольних заходів та їх повторного проходження (випадків оскарження на ОП не зафіксовано), що підтверджено результатами інтерв'ювання цільових фокус-груп щодо обізнаність останніх з вищевказаними документами та процедурами (фокус-групи "Проректорат" "Здобувачі ОП", "Студ. самоврядування" та "Адміністрація" зустрічі №1, 4,5,8, 20-21.11.2019).

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Факти, докази та їх аналіз:

Політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності У ДВНЗ «ПНУ ім. В. Стефаника» регламентують такі документи: 1. Положення про запобігання академічному плагіату (<https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/10/положення-про-запобігання-плагіату-у-ДВНЗ-Прикарпатський-національний-університет-імені-Василя-Стефаника.pdf>). 2. Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності (<https://docs.google.com/viewer?url=https%3A%2F%2Fpnu.edu.ua%2Fwp-content%2Fuploads%2F2019%2F02%2Fkomisiia.doc>). 3. Кодекс честі (https://docs.google.com/viewer?url=https%3A%2F%2Fpnu.edu.ua%2Fwp-content%2Fuploads%2F2019%2F02%2Fcode_of_honor.doc). Відповідно до укладених угод при перевірці магістерських робіт здобувачів на плагіат (перевірка на безоплатній основі (проте, повторна перевірка для студентів, за їх бажанням, є платною)) університет використовує системи виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості Unicheck (<https://unicheck.com/>) та Plagiat.pl (<https://plagiat.pl>), які рекомендовано МОНУ. Перевірка проходить в Науковій бібліотеці університету. Гранична кількість збігів - 30%. Профільна кафедра підтверджує експертним висновком, що дані збіги не є плагіатом, а обумовлено необхідністю огляду літератури чи цитуванням. У разі, коли цей рівень перевищено, робота відправляється на доопрацювання. Існує релевантна процедура оскарження висновку про недопуск кваліфікаційної роботи до захисту з причини виявлення плагіату. На ОП «Прикладна економіка» такі приклади недопуску здобувачів до підсумкової атестації відсутні. Університет спільно зі студентським самоврядуванням здійснює щорічний незалежний контроль дотримання академічної доброчесності способом "сліпого" жеребкування, коли, окрім традиційної перевірки науковими керівниками та експертними комісіями професорсько-викладацького складу кафедри (100%), додатковій технічній перевірці з використанням рекомендованого МОН програмного забезпечення підлягають 10% робіт всіх магістерських ОП університету. Університет популяризує академічну доброчесність та проводить комплекс профілактичних заходів щодо попередження плагіату: за участі Комісії з питань етики та академічної доброчесності здійснюється загальний моніторинг та контроль за дотриманням членами університетської громади норм та принципів Кодексу честі; введено посаду провідного фахівця з питань запобігання і виявлення корупції (проведено інтерв'ювання Костелей Ю. І.), завданням якого є попередження різних проявів корупції, у т.ч. і шляхом моніторингу відгуків у соціальних мережах; є гаряча лінія з адміністрацією тощо. Випадків виявлення порушення академічної доброчесності на ОП «Прикладна економіка» зафіксовано не було.

Загальний аналіз щодо Критерію 5

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5:

Проведення превентивних заходів щодо попередження плагіату та дотримання принципів академічної доброчесності, що підтримується на інституційному рівні. Інформування, чіткі і зрозумілі форми контрольних заходів і критеріїв. Проведення моніторингу обізнаності здобувачів з процедурами контрольних заходів: чинні практики "взаємного контролю" та "зворотного зв'язку" для активізації та соціалізації здобувачів у контексті сприяння чесності, справедливості та академічної доброчесності. Застосування технологічних рішень для виявлення порушень академічної доброчесності на базі платформи D-Learn. Відкрита, дієва та релевантна процедура врегулювання конфліктних ситуацій на рівнях деканату та університету за активної участі та сприяння студентського сенату.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5:

Відсутня практика анонімного оцінювання робіт, вибіркового перевірок іншими викладачами. Перевіряється лише 10% кваліфікаційних робіт, відібраних випадковим чином, що залишає ймовірність порушення академічної доброчесності. Пропонується збільшити рівень охоплення кваліфікаційних робіт перевіркою на плагіат.

Рівень відповідності Критерію 5:

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5:

Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів ОП «Прикладна економіка» є чіткими та зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачами результатів навчання для кожного освітнього компонента та заздалегідь оприлюднені на сайті факультету в розділі «студентам»

(<https://econ.pnu.edu.ua/%d1%81%d1%82%d1%83%d0%b4%d0%b5%d0%bd%d1%82%d0%b0%d0%bc-2/>). В Університеті визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності (1. Положення про запобігання академічному плагіату (<https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/10/положення-про-запобігання-плагіату-у-ДВНЗ-Прикарпатський-національний-університет-імені-Василя-Стефаника.pdf>). 2. Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

(<https://docs.google.com/viewer?url=https%3A%2F%2Fpnu.edu.ua%2Fwp-content%2Fuploads%2F2019%2F02%2Fkomisiia.doc>). 3. Кодекс честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

(https://docs.google.com/viewer?url=https%3A%2F%2Fpnu.edu.ua%2Fwp-content%2Fuploads%2F2019%2F02%2Fcode_of_honor.doc). ЗВО популяризує академічну доброчесність та використовує відповідні технологічні рішення (Unicheck

(<https://unicheck.com/>) та Plagiat.pl (<https://plagiat.pl>) та автоматизовану платформу D-Learn.

Критерій 6. Людські ресурси

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Факти, докази та їх аналіз:

Академічна та професійна кваліфікація професорсько-викладацького складу ОП «Прикладна економіка» відповідає переліку дисциплін ОП, оскільки мають наукові ступені з фінансів, бухгалтерського обліку та аудиту, політичної економії, демографії, економіки праці, соціальної економіки та політики та відповідні вчені звання. Інформація, яку наведено в ОП «Прикладна економіка» стосовно академічної та/або професійної кваліфікації викладачів, відповідає дійсності та оприлюднена на сайті кафедри теоретично і прикладної економіки в розділі «Викладацький склад» (<https://ktipe.pnu.edu.ua/>). Варто відзначити щорічне проведення Університетом рейтингування викладачів, яке є відкритим, прозорим та оприлюднене на сайті (<https://econ.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/39/2018/12/reitung.jpg>). Відповідно до Положення про порядок заміщення посад науково-педагогічних працівників ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (<https://pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/2019/01/%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F.pdf>) процедура конкурсного добору викладачів враховує професіоналізм, рейтинг та оцінку викладача здобувачами вищої освіти. За наявності оцінки від здобувачів нижче «4» викладач отримує контракт на строк до 1 року. З метою усунення можливого конфлікту інтересів, у випадках, коли в одному структурному підрозділі працюють родичі, в Університеті введено процедуру, за якою даний працівник переходить у пряме підпорядкування проректору (стосується погодження заяв та інших документів працівника). Результати інтерв'ювання фокус-груп здобувачів ОП «Прикладна економіка» засвідчили їх задоволеність професіоналізмом та рівнем кваліфікації викладачів. Усі викладачі ОП «Прикладна економіка» прийняті за результатами конкурсу на 5 років, що є максимальним строком укладання трудових угод за результатами конкурсного добору.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму. При призначенні викладачів за конкурсом враховують їх рейтинг та оцінку студентами. Результати зустрічей з адміністрацією та викладачами ОП «Прикладна економіка» засвідчили дотримання вимог Положення про порядок заміщення посад науково-педагогічних працівників ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (<https://pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/2019/01/%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F.pdf>). Відбір викладачів за конкурсом суттєво залежить від фідбеку студентів стосовно конкурсанта-викладача, Якщо за 5 бальною шкалою викладач отримує менше 4 балів, то контракт з викладачем укладається не більше, ніж на 1 рік. Для найбільш ефективних викладачів за критеріями Положення максимальний строк обрання – 5 років. Кожен штатний викладач отримує не менше 1 ставки на навчальний рік. Для запобігання конфлікту інтересів для професорсько-викладацького складу, які мають родинні зв'язки відслідковується, щоб вони працювали в різних структурних підрозділах університету. Всі викладачі ОП «Прикладна економіка» відібрані за конкурсом та працюють

за умовами контракту тривалістю 5 років, що показує високий професійний склад НПП. Варто відзначити, що результати проведення фокус-груп з викладачами ОП «Прикладна економіка» засвідчили задоволеність останніх процедурами та прозорістю конкурсного добору.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Факти, докази та їх аналіз:

Роботодавці залучаються до організації та реалізації освітнього процесу через участь в практичній підготовці фахівців ОП «Прикладна економіка». Відповідно до Положення про організацію та проведення практики у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (https://vvnnp.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/128/2018/05/pol_pro.pdf) та кафедральних документів щодо проведення практики (<https://ktype.pnu.edu.ua/%d0%bf%d1%80%d0%b0%d0%ba%d1%82%d0%b8%d0%ba%d0%b0/>) участь роботодавців полягає в підписанні Угоди на проведення практики студентів ЗВО, організації та контролю проходження практики студентами у конкретних підрозділах бази практики, написанні характеристики на практиканта. Базами практики виступають підприємства (установи, організації) : Управління міжнародного співробітництва, євроінтеграції, туризму та інвестицій, Івано-Франківської ОДА, ГЦ «Ділові ініціативи», АТ «Укргазбанк», ТЗОВ «Гранд-Стар», Служба автомобільних доріг в Івано-Франківській області, ТДВ «Івано-Франківський хлібокомбінат», ТОВ «БРОКБІЗНЕСЦЕНТР «СТАНІСЛАВ», Ямницька ОТГ Івано-Франківської області з якими підписані довгострокові (<https://vvnnp.pnu.edu.ua/%d1%83%d0%b3%d0%be%d0%b4%d0%b8-%d0%bf%d1%80%be-%d1%81%d0%bf%d1%96%d0%b2%d0%bf%d1%80%d0%b0%d1%86%d1%8e/>) чи короткострокові договори (зберігаються на кафедрі у звітах про проходження практики).

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Факти, докази та їх аналіз:

До реалізації ОП «Прикладна економіка» не залучалися професіонали-практики, експерти та представники роботодавців. Проте у перспективі розвитку даної ОП є налагодження співпраці зі створеним на базі Університету проектно-освітнім центром «Агенти Змін». Підчас зустрічі з випускниками освітньої програми «Прикладна економіка» було встановлено, що вони бажають і планують в подальшому долучатися до освітнього процесу та ділитися своїм практичним досвідом, отриманим вже після навчання.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Факти, докази та їх аналіз:

ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» має систему професійного розвитку викладачів, що регулюються Положенням про стажування та підвищення кваліфікації наукових, педагогічних і науково-педагогічних працівників, Положенням про атестацію педагогічних працівників ДВНЗ «ПНУ», Порядком розподілу навчальних дисциплін між науково-педагогічними працівниками кафедр університету. В ЗВО існують процедури моніторингу рівня професіоналізму викладача, які відображено в Базовому положенні про рейтингове оцінювання ефективності роботи науково-педагогічних працівників ДВНЗ «ПНУ», Методичних рекомендаціях до організації відкритих занять, взаємовідвідування та контрольних відвідувань. Адміністрація Університету підтримує участь викладачів у закордонних стажуваннях, проектах та програмах як у коротко-, так і в середньострокових. Варто відзначити можливості, які надає викладачам офіс «Агенти змін», що стосуються всебічної підтримки при написанні та подачі грантових проектів.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Факти, докази та їх аналіз:

ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» стимулює розвиток викладацької майстерності шляхом моральної та матеріальної підтримки викладачів, які публікують праці у виданнях, що входять до наукометричних баз Scopus та Web of Science (зменшення річного навантаження на наступний навчальний рік на 20 годин за одну публікацію), а також НПП, які підготували переможців олімпіад та наукових конкурсів (зменшення річного навантаження на наступний навчальний рік на 10 годин за кожного переможця), що регламентовано Положенням про підтримку наукових і науково-педагогічних працівників університету, які публікують праці у виданнях, що входять до наукометричних баз Scopus та Web of Science (<https://pnu.edu.ua/документи>). Для закінчення дисертаційних робіт, написання підручників, монографій НПП надається творча відпустка відповідно до Положення про порядок надання творчих відпусток науковим і науково-педагогічним працівникам ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (<https://pnu.edu.ua/документи>). Моральною формою заохочення викладачів є відзнаки: Медаль «За заслуги перед університетом», «Подяка ректора» відповідно до Положення про заохочувальні відзнаки ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (<https://pnu.edu.ua/документи>). У рамках участі Університету в міжнародному проекті програми ЄС Еразмус+ КА 2. №586098-EPP-1-2017-1-UA-EPPKA2-SVNE-JP «Модернізація педагогічної вищої освіти з використанням інноваційних інструментів викладання - MoPED» (<http://mopedproject.eu/ua/>) було створено Центр інноваційних освітніх технологій «PNU-EcoSystem», а викладачі долучилися до проекту з розвитку потенціалу, спрямованому на модернізацію вищої освіти в Україні.

Загальний аналіз щодо Критерію 6

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6:

Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів ОП «Прикладна економіка» повною мірою відповідає дисциплінам ОП з прикладна економіка. Професіоналізм викладачів та їх оцінка здобувачами є вирішальними для результатів конкурсного добору. Проводяться заходи щодо залучення професіоналів-практиків до освітнього процесу. Налагоджена система сприяння професійного розвитку викладачів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6:

Рекомендуємо більш активно залучати професіоналів-практиків, експертів та представників роботодавців до реалізації ОП «Прикладна економіка».

Рівень відповідності Критерію 6:

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6:

Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, що відповідає спеціальності та ОП, забезпечує досягнення поставлених цілей в ОП з прикладної економіки. Створена на інституційному рівні система стимулів з ключовими показниками діяльності сприяє розвиткові викладацької майстерності, забезпечене врахування думки здобувачів вищої освіти в процесі конкурсного відбору викладачів кафедри та мінімізує конфлікт інтересів шляхом розподілу викладачів, що мають родинні зв'язки, за різними структурними підрозділами. Незважаючи на те, що до освітнього процесу не залучалися представники роботодавців, ОП має перспективи розвитку у цьому напрямку. Особливо варто відзначити випускників, які бажають співпрацювати з кафедрою та ділитися досвідом.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Факти, докази та їх аналіз:

Підготовка фахівців спеціальності 051 Економіка, у т.ч. за ОП «Прикладна економіка», здійснюється в 14 аудиторіях економічного факультету університету, у т.ч. 5 лекційних аудиторій (35,7%) обладнано мультимедійною апаратурою. Для здобувачів ОП доступно 7 спеціалізованих комп'ютерних лабораторій інформаційно-обчислювального центру, навчальний комплекс та лабораторії CISCO, Internet-центр, бібліотека з 14 читальними залами, електронна бібліотека повнотекстових видань (доступ <http://lib.pu.if.ua/elibrary.php>). Під час виїзду експертна група особливо відмічає обладнання 5 аудиторій електронними дошками нового покоління Smart karr. Під час зустрічей з адміністрацією університету, економічного факультету та гарантом ОП з'ясовано, що спільно з Республікою Польща планується будівництво Центру для проведення спільних зустрічей української та польської студентської молоді з метою інтеграції вітчизняних та іноземних студентів на єдиному освітянському майданчику (інтерв'ювання фокус-груп "Проректорат" та "Адміністрація" зустрічі №1,8, 20-21.11.2019).

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Доступ до університетської дистанційної платформи навчання D-Learn (<http://www.d-learn.pu.if.ua/>) для здобувачів вищої освіти є безкоштовним. До кожної дисципліни викладачами та співробітниками бібліотеки розробляється хрестоматія (оцифрована навчально-методична література), користування якою безкоштовно для здобувачів і яка знаходиться у вільному доступі за їх логінами і паролями. Платформа D-Learn містить також електронні ресурси лекцій, тестів, онлайн-консультації для всіх здобувачів, незалежно від форм навчання, у тому числі, взимку під час канікул. Перевірка на плагіат є безкоштовною для здобувачів (перевіряється за присутності студентів 1 раз перед процедурою передзахисту дипломних робіт на випусковій кафедрі).

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Факти, докази та їх аналіз:

Дотримання принципів щодо безпечності життя та здоров'я здобувачів вищої освіти відображено у стратегії ЗВО (<https://pnu.edu.ua/стратегія-розвитку-університету>), які реалізуються створеним для цих цілей структурним підрозділом університету - Відділу виховної та психолого-педагогічної роботи (<https://vvppr.pnu.edu.ua/>). На інтернет-сторінці ЗВО (<https://vvppr.pnu.edu.ua/безпечність-освітнього-процесу>) розміщено низку нормативно-правових актів щодо безпечності освітнього середовища для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти. Діяльність Відділу виховної та психолого-педагогічної роботи передбачає, у тому числі, проведення просвітницької роботи з таких питань: організаційно-інформаційне забезпечення, психолого-педагогічний супровід навчального процесу, у т.ч. організація просвітницької роботи та профілактичної роботи зі студентами із залученням інституту академічного кураторства, комплексне планування та системне проведення морально-етичних, інтелектуально-духовних, екологічних, національно-патріотичних заходів тощо (інтерв'ювання фахівців відділу, 21.11.2019).

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Факти, докази та їх аналіз:

Освітня, організаційна, інформаційна, консультативна та соціальна підтримка здобувачів вищої освіти ОП «Прикладна економіка» має багаторівневу структуру – загальноуніверситетську, факультетську, кафедральну та особистісну. Підтримка на усіх рівнях є продуманою та дієвою. Особливо відзначаємо розробку та впровадження "Путівника студента" (https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/11/%D0%A1%D1%82%D1%83%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D1%82%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9_%D0%BF%D1%83%D1%82%D1%96%D0%B2%D0%BD%D0%B8%D0%BA_2019-20-24.11-1.pdf). Студентський сенат долучається до забезпечення потреб здобувачів та їх дозвілля. Профбюро забезпечує захист прав студентів, зокрема, через моніторинг умов проживання у гуртожитках (житлово-побутова комісія). Відділ виховної роботи у відповідності до моделі виховної діяльності Університету виконує низку важливих і корисних функцій для забезпечення консультативної та соціальної підтримки здобувачів вищої освіти: якщо виявлено у певних здобувачів потенційну девіантну поведінку (їх частка не перевищує 5% у загальній кількості респондентів), ця інформація конфіденційно доводиться декану відповідного факультету для превентивної діяльності щодо цих здобувачів. Інститут кураторства підтримується на рівні ЗВО і стимулюється доплатами. Щочетверга відбувається робота школи кураторів, на якій відбувається обмін досвідом і

обговорення питань, пов'язаних із організацією освітнього процесу.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Факти, докази та їх аналіз:

Навчальні корпуси та комунальні приміщення університету обладнано спеціальними ліфтами для осіб з обмеженими фізичними можливостями, наявні пандуси для їх вільного доступу. Відповідно до плану-графіку пристосування приміщень університету щодо задоволення потреб осіб з обмеженими фізичними можливостями та інших маломобільних груп (https://nmv.pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/sites/118/2019/04/dostupnist_dlya_malomobilnych_group_2018-1.pdf) у корпусах ЗВО встановлено спеціальне обладнання (широкі двері, пандус, поручні в приміщеннях, підйомники, спеціальні туалетні кімнати тощо) для осіб з особливими освітніми потребами. Житлово-побутова комісія спільно зі студентським профбюро забезпечує поселення цих осіб на нижні поверхи у ближньому гуртожитку. Передбачено надання індивідуальних графіків навчання вагітним жінкам та студентам з малими дітьми; для цієї категорії осіб існують позитивні практики проведення он-лайн відео-консультацій з поточних дисциплін та інші способи комунікації та сприяння їх ефективному навчанню, зокрема, узгодження індивідуального графіку складання сесії за сприянням профкому та сенату студентів. Комунікацію з особами з особливими освітніми потребами профком студентів здійснює у вільному форматі через свій офіційний сайт, через чат профкому у месенджерах Telegram і Instagram (інтерв'ювання фокус-груп "Проректорат", "Студентське самоврядування", зустрічі №1,5, 20.11.2019).

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

У випадку виникнення конфліктних ситуацій в університеті діє гаряча лінія ректора, введено посаду провідного фахівця з питань запобігання і виявлення корупції. Відділом виховної та психолого-педагогічної роботи проводяться заходи, які спрямовано на профілактику насильства, булінгу, гендерної дискримінації в освітньому просторі, конструктивної взаємодії. Результати опитування надаються ректору, декану, завідувачу кафедри для превентивних заходів щодо осіб, схильних до латентної девіантної поведінки. Загалом, при виникненні конфліктних ситуацій, студенти надають інформацію до студентського сенату, який, у свою чергу, повідомляє про це заступника декана відповідного факультету. Подібні випадки в межах ОП «Прикладна економіка» не зафіксовано.

Загальний аналіз щодо Критерію 7

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7:

"Путівник студента", доступ до комп'ютерних лабораторій, матеріально-технічної бази університету створює інституційні умови, сприятливі для навчання. В Університеті є довіра до інституційних правил, які діють на випадок виникнення конфліктних ситуацій. Потенційні конфлікти вирішуються на рівні деканатів факультетів. У ЗВО діє достатня для якісного супроводу навчальних процесів кількість спеціалізованих комп'ютерних лабораторій інформаційно-обчислювального центру, навчального комплексу та лабораторії CISCO, Internet-центр, бібліотека з 14 читальними залами, електронна бібліотека повнотекстових видань. Надається безоплатний доступ до дистанційних платформ навчання D-Learn і оцифрованих хрестоматій для навчальних дисциплін. Навчальні корпуси обладнано спеціальними ліфтами для осіб з обмеженими фізичними можливостями. Діяльність Відділу виховної та психолого-педагогічної роботи проводить регулярну просвітницьку роботу з питань запобігання конфліктним ситуаціям. Студентський профком і сенат допомагають особам з особливими освітніми потребами у вирішенні організаційних питань щодо перебігу освітнього процесу.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7:

Рекомендація щодо підвищення якості ОП - при перспективному плануванні змін у структурі навчального плану ОП передбачити фінансову можливість щодо придбання спеціалізованого програмного забезпечення (якщо не існує умовно безкоштовних його аналогів) для оновлених дисциплін з метою підтримки високої якості надання освіти здобувачам ОП, зокрема, за рахунок європейських грантових програм.

Рівень відповідності Критерію 7:

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7:

"Путівник студента", доступ до комп'ютерних лабораторій CISCO, бібліотека з 14 читальними залами, оцифровані хрестоматії по дисциплінам, умови для релевантного навчання здобувачів з особливими освітніми потребами, робота студентського сенату і профкому сприяє навчанню і довірі до керівництва ЗВО при потенційному виникненню конфліктних питань. Діяльність Відділу виховної та психолого-педагогічної роботи спрямовано на попередження конфліктних ситуацій шляхом проведення просвітницької роботи зі здобувачами вищої освіти.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Розробка, затвердження, моніторинг та періодичний перегляд ОП «Прикладна економіка» відбувається відповідно з визначеною загальноінституційною політикою, яка визначається Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (<https://nmv.pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/sites/118/2018/04/Polozhennia-pro-orhanizatsiiu-osvitnoho-protsesu-ta-rozrobku-osnovnykh-dokumentiv-zorhanizatsii-osvitnoho-protsesu-v-DVNZ-«Prykarpatskyi-natsionalnyi-universytet-imeni-Vasyliya-Stefanyka».pdf>). Критерії, за якими відбувається перегляд ОП, формуються у результаті зворотного зв'язку з усіма стейкхолдерами: науково-педагогічними працівниками, студентами, випускниками і роботодавцями, а також внаслідок прогнозування розвитку галузі, ринку праці та потреб суспільства. Зокрема, кафедрою теоретичної та прикладної економіки обговорюються пропозиції стейкхолдерів, щодо уточнення цілей, фокусу, програмних результатів та напрямів підвищення якості та перегляду ОП «Прикладна економіка» (протоколи засідання каф. від 21.06.2019 р. № 12 та від 27.09.2019 р. № 2), які погоджено Вченою радою економічного факультету (протокол від 30.10.2019 р. № 10) та затверджено Вченою радою ПНУ (Ухвала Вченої ради, протокол №9 від 05.11.2019 р.), яку введено наказом ректора ПНУ від 15.11.2019 р. № 107/06-12-с «Про затвердження змін до освітньо-професійної програми «Прикладна економіка».

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Зміст ОП «Прикладна економіка» постійно вдосконалюється. Для цього проектною робочою групою на чолі з гарантом збираються у різний спосіб пропозиції від здобувачів ВО. В університеті здійснюється соціологічний моніторинг (опитування) «Викладач очима студента» на базі ІТ-сервісу poll.ru.if.ua для зворотного зв'язку зі студентами щодо якості роботи НПП та шляхів її підвищення. Відповідальність за релевантність цих процедур покладено на Відділ виховної та психолого-педагогічної роботи (<https://vppr.pnu.edu.ua/>) та Навчально-науковий центр якості надання освітніх послуг і дистанційного навчання (<https://cee.pnu.edu.ua/>): оцінювання забезпеченості інфо-ресурсами здобувачів ВО; різноманітні соціологічні опитування студентів з метою встановлення рівня їх задоволеності обраним ЗВО, спеціальністю, ОП; побудова рейтингів та антирейтингів дисциплін і викладачів тощо. Узагальнену інформацію, отриману з цих опитувань, використовують, зокрема, для прийняття кадрових рішень щодо укладання контрактів з НПП (враховується кадровою комісією), при перегляді освітніх програм кожного навчального року (Вчені ради факультету та університету). Студентський сенат - активний агент університетської спільноти: голова студентського сенату входить до складу Вченої ради університету та має право й можливість відстоювати інтереси студентства на вищому університетському рівні; звернення з боку студентів до сенату дозволяє узагальнювати їх пропозиції щодо оновлення змісту дисциплін і, як наслідок, надавати рекомендації щодо

перегляду ОП (у вересні 2019 р. проведено чергове опитування студентів ОП «Прикладна економіка» з метою оцінювання якості викладання та навчання); впровадження прогресивних практик, зокрема, проведено захід «Без табу», у межах якого студенти мали змогу задати будь-які питання викладачам, а останні – отримати зворотний зв'язок від студентів у неформальній, дружній атмосфері тощо (інтерв'ювання фокус-груп "Проректорат", "Адміністрація", "НПП ОП", "Здобувачі ОП", "Студентське самоврядування", зустрічі №1,4,5,7,8, 20-21.11.2019).

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Факти, докази та їх аналіз:

На ОП «Прикладна економіка» спеціальності 051 «Економіка» другого (магістерського) рівня ВО запроваджено практику моніторингу змісту одержаних від роботодавців відгуків-подяк і відгуків-пропозицій для імплементації наданих ними пропозицій у змісті та/або структурі ОП. Існує також постійна практика залучення до складу Екзаменаційної комісії при атестації здобувачів ОП «Прикладна економіка» представників територіальних, галузевих представницьких органів роботодавців. Зміст і послідовність проходження виробничих практик визначається наскрізною програмою практики (<https://ktipe.pnu.edu.ua/%d0%bf%d1%80%d0%b0%d0%ba%d1%82%d0%b8%d0%ba%d0%b0/>), яку розроблено кафедрою ТіПЕ за безпосередньої участі представників від роботодавців. Під час виїзної експертизи гарантом ОП надано підтверджуючі документи щодо залучення стейкхолдерів-роботодавців до періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості (Управління міжнародного співробітництва, євроінтеграції, туризму та інвестицій, Івано-Франківська ОДА, ГЦ «Ділові ініціативи», АТ «Укргазбанк», ТЗОВ «Гранд-Стар», Служба автомобільних доріг в Івано-Франківській області, ТДВ «Івано-Франківський хлібокомбінат», ТОВ «БРОКБІЗНЕСЦЕНТР «СТАНІСЛАВ», Ямницька ОТГ Івано-Франківської області). Під час інтерв'ювання фокус-груп "Здобувачі ОП" та "Випускники ОП" (зустрічі №4,6, 20.11.2019) отримано підтвердження залучення спікерів-практиків до проведення майстер-класів для здобувачів ОП, зокрема, на тему «Як почати власний бізнес з нуля».

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Інформація щодо кар'єрного шляху та траєкторій працевлаштування випускників ОП «Прикладна економіка» акумулюється викладачами кафедри теоретичної та прикладної економіки через анкетування (анкетування пройшли 16 випускників ОП (62%) з двох випусків) та підтримку особистих контактів викладачів кафедри з випускниками ОП. За результатами інтерв'ювання фокус-групи "Випускники ОП" (зустріч №6, 20.11.2019) відзначаємо, що траєкторіями працевлаштування випускників ОП «Прикладна економіка» переважно є органи державної влади і місцевого самоврядування, фінансова сфера, ІТ – компанії, викладацька діяльність, туристичний бізнес, юридична сфера. Починаючи з 2020-2021 н.р. планується запровадити повномасштабний загально університетський проект щодо генерації та узагальнення інформації про кар'єрний шлях випускників за всіма університетськими ОП та рівнями вищої освіти з часовим динамічним вікном моніторингу довжиною у 7 років з метою отримання зворотного зв'язку щодо якості та ефективності ОП (інтерв'ювання на зустрічі з ректором ПНУ проф. Цепендой Ю. Є., 21.11.2019).

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Університет систематично здійснює процедури внутрішнього забезпечення якості надання освітніх послуг (за результатами вибіркового моніторингу задокументованих заходів за період 2013-2019 рр., проведеного під час виїзної експертизи), а саме: моніторинг якості надання освітніх послуг структурними навчальними підрозділами університету (накази ректора ПНУ №575 від 17 жовтня 2013 р. «Про організацію моніторингу якості надання освітніх послуг» та № 635 від 21.10.2014 р. «Про організацію моніторингу якості роботи навчальних структурних підрозділів університету»); створення Постійної комісії Вченої ради ПНУ з моніторингу якості надання освітніх послуг (наказ ректора ПНУ № 672 від 03 листопада 2014 р. «Про склад постійних комісій Вченої ради університету»); здійснення внутрішнього аудиту роботи кафедр університету з питань навчально-методичного забезпечення освітнього процесу (розпорядження ректора ПНУ № 5-р від 09.02.2017 р.); планові перевірки готовності навчальних структурних підрозділів до акредитації університету (наказ ректора ПНУ № 584 від 6 жовтня 2017 року «Про заходи щодо підготовки до акредитації університету»). За результатами останнього аудиту (грудень 2018 р.) суттєвих недоліків не виявлено. Політика університету щодо диференціації ОП поєднує соціальну, професійну та економічну складові, що втілюється у такі дії з боку керівництва ЗВО: якщо упродовж трьох років поспіль за певною ОП формуються малокомплектні групи (до 10 осіб), розглядається питання та приймається колегіальне рішення (адміністрація ПНУ та гарант ОП) щодо доцільності збереження або припинення набору здобувачів за цією ОП; слід підкреслити, що адміністрація ЗВО осмислено іде на збереження та підтримку пріоритетних для держави ОП, навіть за умови їх збитковості та малокомплектності груп (за результатами інтерв'ювання фокус-групи "Проректорат", зустріч №1, 20.11.2019).

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Акредитація ОП «Прикладна економіка» проводиться вперше. З огляду на це, зауваження з попередніх акредитацій відсутні. Фактів наявності будь-яких зауважень з боку інших зовнішніх інституцій забезпечення якості вищої освіти під час виїзної експертизи не виявлено.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Факти, докази та їх аналіз:

Цілі ОП «Прикладна економіка» є логічною проекцією стратегічних цілей розвитку університету (зокрема, формування висококваліфікованих професіоналів шляхом органічного поєднання освітньої, наукової та інноваційної діяльності на засадах академічної доброчесності; становлення інноваційної корпоративної культури якості) на відповідну предметну сферу. Запобігання академічному плагіату в академічному середовищі університету регулюється чинним Положенням (<https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/10/положення-про-запобігання-плагіату-у-ДВНЗ-Прикарпатський-національний-університет-імені-Василя-Стефаніка.pdf>), яке регламентує принципи та комплексні процедури проведення таких профілактичних заходів: інформування здобувачів ВО про необхідність дотримання правил академічної етики та підвищення відповідальності за дотриманням норм цитування (наукові керівники дипломних робіт, адміністрація кафедр і факультетів, студентське наукове товариство тощо); популяризація основ інформаційної культури (бібліотека, виховний відділ); використання педагогічних інновацій для сприяння розвитку творчого підходу здобувачів ВО до виконання навчальних робіт (НПП ОП); щорічні лекції з питань наукової етики та недопущення академічного плагіату (для докторантів і аспірантів); популяризація методик бібліографічного оформлення посилань на використані джерела (бібліотека) тощо. В університеті з 2018 р. постійно діє перевірка кваліфікаційних робіт СВО «магістр» на дотримання принципів академічної доброчесності, а починаючи з 2020 р., запроваджується перевірка робіт і для СВО «бакалавр». Визнаними результатами сформованої в університеті культури якості та впровадження принципів академічної доброчесності експертна група вважає призові місця, які посідають здобувачі ОП «Прикладна економіка» на олімпіадах, конкурсах наукових робіт, а також високий рівень унікальності кваліфікаційних робіт та інтернаціоналізацію складових ОП.

Загальний аналіз щодо Критерію 8

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8:

Розробка, затвердження, моніторинг та періодичний перегляд ОП «Прикладна економіка» відбувається відповідно з визначеною загально інституційною політикою університету, яку визначено чинним "Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу". Провідна роль в організації опитувань та обробці їх результатів належить Відділу виховної та психолого-педагогічної роботи та Навчально-науковому центру якості надання освітніх послуг і дистанційного навчання. Чинне "Положення про запобігання академічному плагіату в академічному середовищі університету" реально сприяє поліпшенню культури якості в університеті за рахунок повномасштабного впровадження відповідних релевантних процедур. Організація зустрічей з випускниками ОП у форматі, подібному до панельної дискусії «Як почати власний бізнес з нуля», активізує та суттєво сприяє подальшій розбудові співпраці між стейкхолдерми-здобувачами ВО та стейкхолдерми-роботодавцями.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8:

Існують випадки, коли опитування здобувачів, що проводять викладачі для оцінювання якості викладання дисциплін, фактично не є анонімними; це викривлює результати такої внутрішньої оцінки якості та унеможлиблює отримання правдивих у повній мірі відповідей здобувачами вищої освіти. Результати соціологічних опитувань на рівні факультету та університету не завжди доводяться до відома опитуваних фокус-груп студентів; як наслідок, розривається зворотний зв'язок щодо їх релевантної імплементації.

Рівень відповідності Критерію 8:

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8:

Згідно до інституційного підходу всі підкритерії 8.1-8.7 критерію 8 у повній мірі враховано у практиці діяльності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника». Таким чином, існуючі окремі недоліки з цих підкритеріїв в їх цілісності можна вважати не суттєвими.

Критерій 9. Прозорість та публічність

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Документи ЗВО, що регулюють права та обов'язки усіх учасників освітнього процесу, знаходяться у відкритому доступі за лінкою <https://pnu.edu.ua/документи>, серед них: Статут, Положення про принципи діяльності навчально-наукових підрозділів, Положення про винагороди студентам, Положення про підготовче відділення для іноземних громадян, Положення про запобігання академічному плагіату, Положення про порядок присвоєння вчених звань науковим і науково-педагогічним працівникам, Положення про стажування та підвищення кваліфікації наукових, педагогічних і науково-педагогічних працівників Перелік пріоритетних тематичних напрямів наукових досліджень і розробок на 2016-2020 роки, Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу. В освітньому процесі активно використовуються сучасні месенджери, зокрема, Viber, за допомогою яких доводять актуальну інформацію до відома студентів.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозиції заінтересованих сторін (стейкхолдерів).

Факти, докази та їх аналіз:

Оновлена ОП «Прикладна економіка», яку затверджено Вченою радою ДВНЗ «Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника» (протокол №9 від 05.11.2019 р.), є у відкритому доступі на сайті кафедри теоретичної і прикладної економіки (https://ktipe.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/62/2019/11/%D0%9E%D1%81%D0%B2i%D1%82%D0%BD%D1%8F_%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%BC%D0%B0-%D0%9F.%D0%95-%D0%BD%D0%B0-%D1%81%D0%B0%D0%B9%D1%82.pdf). Структурно-логічну схему та навчальний план ОП «Прикладна економіка» редакції 2019 р. (навчальний план підписаний, проте не вказано дати погодження та затвердження) також розміщено на сайті кафедри у розділі «навчально-методична робота» (відповідно за такими лінками: <https://ktipe.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/62/2019/11/%D0%92%D0%B7%D0%B0%D1%94%D0%BC%D0%BE%D0%B7%D0%B2%D1%8F%D0%B7%D0%BA%D0%B8-%D1%81%D1%85%D0%B5%D0%BC%D0%B0.pdf> та <https://ktipe.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/62/2019/11/%D0%9D%D0%B0%D0%B2%D1%87%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D0%B9-%D0%BF%D0%BB%D0%B0%D0%BD-2019.pdf>). Експертна група відзначає, що станом на 22.11.2019 р. у проекті ОП «Прикладна економіка» редакції 2019 р., яку розміщено на офіційному сайті, не надано технічної можливості для налагодження зворотного зв'язку зі стейкхолдерами у процесі громадського обговорення цієї ОП (відсутність електронної скриньки або інших засобів для комунікації).

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати

навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін (стейкхолдерів) та суспільства.

Факти, докази та їх аналіз:

Сайт кафедри теоретичної та прикладної економіки ДВНЗ «Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника» (<https://ktipe.pnu.edu.ua/#>) оновлюється періодично. Станом на 22.11.2019 р. на сайті розміщено інформацію про ОП «Прикладна економіка» редакції 2019 р. у необхідному та достатньому для інформування основних стейкхолдерів обсязі. Проте, експертна група зазначає, що під час виїзної експертизи ОП «Прикладна економіка» редакції 2016 р. (затверджено Вченою радою університету, протокол №9 від 30.08.2016 р.), за якою саме й проводилася акредитаційна експертиза згідно наданого пакету документів, відсутня у відкритому доступі на сайті кафедри.

Загальний аналіз щодо Критерію 9

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9:

Визначено чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них у відкритому доступі та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми, що було визначено в процесі спілкування з фокус-групами ректорату, адміністрації факультету, гарантом ОП, професорсько-викладацького складу та здобувачів вищої освіти.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9:

Рекомендується започаткувати новий порядок розміщення ОП «Прикладна економіка» на офіційному сайті кафедри теоретичної та прикладної економіки ДВНЗ «Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника», який буде включати механізм налагодження зручного і зрозумілого каналу комунікаційного зв'язку (електронна скринька, месенджер, електронна форма тощо) з гарантом ОП і відповідною групою забезпечення.

Рівень відповідності Критерію 9:

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9:

Інституційні положення, які розроблено у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника» і розміщено у відкритому доступі на офіційному сайті, сприяють визначенню чітких і зрозумілих правил і процедур, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації ОП «Прикладна економіка». Відсутність у відкритому доступі чинної на момент виїзної експертизи ОП «Прикладна економіка» редакції 2016 р. та деяких інших підтверджуючих документів експертна група вважає недоліком, але таким, що при цілісному оцінюванні ОП у контексті виконання критерію 9 є не суттєвим.

Критерій 10. Навчання через дослідження

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

Факти, докази та їх аналіз:

Место для вводу текста.

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

Факти, докази та їх аналіз:

Место для вводу текста.

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквіумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

Факти, докази та їх аналіз:

Место для вводу текста.

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

Факти, докази та їх аналіз:

Место для вводу текста.

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

Факти, докази та їх аналіз:

Место для вводу текста.

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

Факти, докази та їх аналіз:

Место для вводу текста.

Загальний аналіз щодо Критерію 10

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10:

Место для вводу текста.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10:

Место для вводу текста.

Рівень відповідності Критерію 10:

Выберите элемент.

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10:

Место для ввода текста.

5. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження та зауваження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

Место для ввода текста.

6. Підсумки

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма, що акредитується, відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій	Рівень відповідності
Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	Рівень В
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	Рівень В
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	Рівень А
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	Рівень В
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	Рівень В
Критерій 6. Людські ресурси	Рівень А
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	Рівень А
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	Рівень В
Критерій 9. Прозорість та публічність	Рівень В
Критерій 10. Навчання через дослідження	Виберіть елемент.

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

До звіту додається:

- дорадчий висновок представника роботодавців
- окремі думки членів експертної групи
- програма відвідування ЗВО
- інші документи Место для вводу текста.

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Голова експертної групи (електронний підпис) (ПБ)

Члени експертної групи (електронні підписи) (ПБ)

(ПБ)